

Automobilio eksploatacija (klausimai prieš praktinį egzaminą)

Kaip patikrinti variklio alyvos ir kitų skysčių lygį automobilyje? Kaip įsitikinti, ar tinkamai veikia stabdžiai, vairo stiprintuvas, žibintai, o padangos yra tinkamos važiuoti? Tokius klausimus gali užduoti egzaminuotojas prieš vairavimo egzaminą. Tai turi žinoti ir kiekvienas patyręs vairuotojas. Atsakymai į juos – šiame skyriuje:

Kaip atidaryti variklio gaubtą?

Dėmesio! Jei atliekant patikrinimą reikia atidaryti variklio gaubtą, tai atlieka egzaminuotojas. Prieš atidarant gaubtą, variklis turi būti užgesintas.

Tačiau Jūs vis tiek turite mokėti atidaryti variklio dangtį savarankiškai. Tai galite padaryti taip:

1. Variklio salone (dažniausiai po vairu, kairėje pusėje) patraukite variklio atrakinimo svirtelę (arba paspauskite mygtuką).
  2. Prieikite prie šiek tiek atsidariusio variklio dangčio ir po juo, maždaug ties viduriu suraskite fiksatorių, jį spustelėkite (ar patraukite) ir pakelkite variklio gaubtą.
  3. Po variklio dangčiu suraskite strypą, kuriuo paremiamas atidarytas dangtis. Atlenkite jį ir jo galą įstatykite į specialiai tam skirtą angą variklio dangčio apačioje. Atkreipkite dėmesį, kad kai kurių automobilių modeliai šio strypo neturi, o variklio gaubtas yra laikomas specialių lankstų pagalba, jei taip yra, įsitinkinkite jog gaubtą atidarėte pilnai ir jis užsifiksavo. Nepilnai atidarytas variklio gaubtas gali nukristi ir sužaloti.
-

Klausimas: Kur patikrinti variklio alyvos lygį? (parodyti)

Variklio alyva reikalinga automobilio variklio vidaus dalių sutepimui. Jei variklio alyvos per daug arba per mažai, arba alyva yra pasenus, variklis gali perkaisti, stipriai susidėvėti ar net visai sugesti. Todėl variklio alyvos lygį reikia nuolatos patikrinti, o pačią alyvą reguliariai keisti (ji turi būti keičiama nuvažiavus maždaug 10000-15000 kilometrų).

1. Atidarykite variklio dangtį.
2. Parodykite į variklio alyvos lygio patikrinimo strypą (paprastai jis būna su skylute pirštui ir pažymėtas alyvos ženkliuku).

Taip atrodo automobilio alyvos lygio tikrinimo strypas

Klausimas: Kaip patikrinti variklio alyvos lygį? (parodyti)

1. Pasiruoškite skudurėlį alyvos patikrinimo strypui nuvalyti (jo galite paprašyti egzaminuotojo).
2. Atidarykite variklio dangtį.
3. Ištraukite į variklio alyvos lygio patikrinimo strypą (paprastai jis būna su skylute pirštui ir pažymėtas alyvos ženkliuku).
4. Skudurėliu nuvalykite variklio strypą (apgaubkite jį skudurėliu ir perbraukite lengvai suspaudę skudurėlį pirštais).
5. Įdėkite variklio alyvos lygio patikrinimo strypą atgal į angą variklyje.
6. Vėl ištraukite variklio alyvos lygio patikrinimo strypą ir pažiūrėkite, iki kurios žymos jis išteptas alyva (jei ištepta sritis pasibaigia ties MAX ir MIN žymomis, reiškia alyvos lygis tinkamas).

Svarbu. Tikrinant alyvos lygį, variklis turi būti išjungtas, automobilis pastatytas lygioje vietoje (ne įkalnėje ar nuokalnėje). Jei prieš tikrinant alyvą variklis dirbo, jį išjungus reikia palaukti kelias minutes ir tik tuomet atlikti alyvos lygio matavimą.

Dėmesio! Po variklio dangčiu yra ir antra, didesnė anga su variklio alyvos ženkliuku, skirta alyvos užpylimui. Jokiu būdu jos neatidarinėkite esant karštam (veikiančiam) varikliui, nes galite nusideginti ranką, slėgiui išstūmus skystį.

Klausimas: Kaip patikrinti langų apiplovimo skysčio lygį? (parodyti)

1. Atidarykite variklio dangtį.
2. Suraskite bakelį, ant kurio nupieštas langų apiplovimo simbolis.
3. Ant permatomo bakelio šono pasižiūrėkite langų apiplovimo skysčio lygį. Jis turėtų matytis, bet būti ne didesnis, nei MAX atžyma. Jei žymos nėra, tuomet patikrinti ar sistemoje yra skysčio galima tiesiog pabandžius nuplauti stiklą.

Klausimas: Kaip patikrinti stabdžių skysčio lygį? (parodyti)

Stabdžio skysčiu užpildoma hidraulinė automobilio stabdymo sistema. Jei stabdžio skysčio lygis netinkamas, ar sistemoje yra oro, stabdžiai gali veikti netinkamai arba neveikti išvis.

1. Atidarykite variklio dangtį.
2. Suraskite stabdžių skysčio bakelį. Reikia ieškoti dešinėje pusėje viršuje (paprastai jis yra nedidelis, ant jo yra specialus stabdžių sistemos ženklas ar net užrašas „Brake Fluid“).
3. Ant permatomo bakelio šono pasižiūrėkite stabdžių skysčio lygį. Jis turi būti tarp MIN ir MAX žymų. Jei bakelis nepermatomas, atsukite dangtelį - ant jo bus matuoklė su MIN ir MAX žymomis.

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia vairo stiprintuvas? (parodyti)

Vairo stiprintuvo skystis cirkuliuoja vairo sistemoje ir leidžia lengviau pasukti vairą vairuojant. Jei vairo stiprintuvo lygis netinkamas, arba skystis labai pasenęs, gali būti sunku pasukti vairą arba sukant girdėtis pašaliniai garsai.

Kaip patikrinti, ar veikia vairo stiprintuvas:

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą ir užvesti automobilį.
2. Į abi puses pasukti vairą. Vairas turi sukintis pakankamai lengvai, be pašalinių garsų. Jei ne, vairo stiprintuvo sistemoje yra gedimas arba per mažas vairo stiprintuvo skysčio lygis.

Kaip patikrinti vairo stiprintuvo skysčio lygį:

1. Atidarykite variklio dangtį.
2. Suraskite vairo stiprintuvo bakelį, ant kurio gali būti užrašas „Power Steering“.
3. Atsukite ir ištraukite bakelio dangtelį ir ant jo esančio matuokliu pasižiūrėkite vairo stiprintuvo skysčio lygį. Jis turi būti tarp MIN ir MAX žymų.

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia darbinis stabdys? (papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą ir užvesti automobilį.
2. Paspausti stabdžių pedalą. Jei paspaustas pedalas grįžta į pradinę padėtį, stabdžių sistema veikia. Jei pedalas nebegrįžta - stabdžiai neveikia.

Dėmesio! Važiuojant, automobilis turi pradėti stabdyti, nuspaudus 1/3 stabdžio pedalo eigos, jei stabdys pradeda veikti nuspaudus daugiau - yra gedimas sistemoje. Jei darbinis stabdys neveikia - važiuoti toliau negalima. Tikrinkite stabdžių skysčio lygį, jei reikia – vežkite į autoservisą (automobilį su neveikiančiais stabdžiais draudžiama vilkti su lanksčia vilktimi).

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia stovėjimo (rankinis) stabdys? (papasakoti arba parodyti)

Nuokalnėje:

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą.
2. Maksimaliai į viršų patraukti stovėjimo stabdžio svirtį arba paspausti atitinkamą mygtuką su P raide.
3. Pavarų svirtį nustatyti į neutralią padėtį (N).
4. Automobilis neturi judėti iš vietos.

Lygioje vietoje:

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą.
2. Maksimaliai į viršų patraukti stovėjimo stabdžio svirtį arba paspausti atitinkamą mygtuką su P raide.
3. Įjungti pirmą pavarą ir lėtai atleidžiant sankabos pedalą **pabandyti** pradėti važiuoti. Jokiais būdais nevažiuokite!
4. Jei automobilio galas šiek tiek leidžiasi žemyn ir jaučiate automobilio pasipriešinimą - stovėjimo stabdys veikia.

Klausimas: Kaip patikrinti, ar padangos yra tinkamos važiuoti? (papasakoti)

- **Patikrinti padangų slėgį.** Tai galima padaryti manometru, kuris gali būti įmontuotas pompoje (arba specialiame aparate degalinėje). Taip pat galima vizualiai įvertinti, ar padangoje slėgis ne per mažas. Reikiamas padangų slėgis paprastai nurodomas ant kuro dangtelio, vairuotojo durelių vidinėje pusėje arba automobilio vartotojo vadove.
- **Patikrinti padangų protektorių.** Padangų protektorius (griovelių gylis) žiemą turi būti ne mažesnis nei 3 milimetrai, vasarą – 1,6 mm. Gylį galima patikrinti specialiu matuokliu, slankmačiu arba tiesiog liniuote. Taip pat – nuvykus į padangų servisą. Kai kurie automobiliai turi elektroninius padangų slėgio jutiklius, todėl apie per mažą slėgį informuoja vairuotojo skydelyje.

- **Patikrinti padangų būklę vizualiai.** Ar padanga nesuskeldėjusi, ar nėra gumų, įstrigusių elementų (varžtų, vinių ar pan.).
  - **Patikrinti ar padangos yra vienodos.** Tos pačios automobilio ašies padangos turi būti vienodos.
  - **Patikrinti, ar padangos tinkamos sezonui.** Padangos turi atitikti sezoną, kuriuo automobilis yra eksploatuojamas. Žiemą privalu naudoti žieminės padangos (su snaige ant padangos), galima naudoti dygliuotas (tuomet būtina pažymėti automobilį dygliuotų padangų ženkluku). Žieminės padangas leidžiama naudoti ir vasarą, tačiau dygliuotų – ne.
  - **Patikrinti, ar ne per sena.** Vizualiai gerai atrodanti padanga gali būti nebetinkama naudoti, jei ji per sena. Su amžiumi padangos guma sukietėja ir ta tampa pavojinga stabdyti, važiuoti posūkiuose. Padangos amžių galite perskaityti ant pačios padangos. Nereikėtų naudoti senesnių, nei 10 metų amžiaus padangų.
-

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia posūkių žibintai? (parodyti arba papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą įdėti ir pasukti raktą per dvi pozicijas (įjungti degimą, bet užvesti variklio nereikia).
2. Pasukti posūkių svirtelę į norimą pusę (pvz. į kairę).
3. Išlipti iš automobilio ir vizualiai patikrinti, ar šviečia atitinkamos pusės geltonos spalvos žibintai tiek automobilio gale, tiek priekyje, tiek šonuose (jei jie įmontuoti).
4. Tą patį pakartoti pasukus posūkių svirtelę į kitą pusę.

Dėmesio! Daugelyje automobilių perdegus arba sugedus posūkių žibintams, jie (taip pat ir atitinkamos lempučių prietaisų skydelyje) pradeda mirksėti dažniau, nei įprasta.

Posūkio žibintus taip pat galima tikrinti įjungus avarinius žibintus prietaisų skydelyje. Tam net nereikia rakto.

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia dienos, artimųjų, tolimųjų šviesų žibintai? (parodyti arba papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą įdėti ir pasukti raktą per dvi pozicijas (įjungti degimą, bet užvesti variklio nereikia)
  2. Įjungti dienos šviesos (jei tokios yra) arba artimųjų šviesų žibintus.
  3. Išlipti iš automobilio ir vizualiai patikrinti, ar jie tinkamai šviečia.
  4. Tą patį pakartoti įjungus tolimųjų šviesų žibintus.
-

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia gabaritiniai, stabdžių žibintai? (parodyti arba papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą įdėti ir pasukti raktą per dvi pozicijas (įjungti degimą, bet užvesti variklio nereikia).
2. Išlipti iš automobilio ir vizualiai patikrinti, ar automobilio priekyje šviečia balti, o gale - raudoni gabaritiniai žibintai.

3. Stabdžių žibintų patikrinimui reikalingi du žmonės. Vienas turi atsisėsti į vairuotojo vietą, nuspausti ir laikyti stabdžių pedalą. O kitas patikrinti ar automobilio gale įsijungė raudoni žibintai.

Svarbu! Egzamino metu galite paprašyti egzaminuotojo nuspausti stabdžių pedalą, bet ne patikrinti ar šviečia žibintai. Vairuotojas turi įsitikinti, kad transporto priemonė tinkama važiuoti, o juk vairuosite jūs.

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia avarinės šviesos signalizacija? (parodyti arba papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą įdėti ir pasukti raktą per dvi pozicijas (įjungti degimą, bet užvesti variklio nereikia)
2. Nuspausti avarinės šviesos signalizacijos mygtuką.
3. Išlipti iš automobilio ir vizualiai patikrinti, ar šviečia visi geltonos spalvos žibintai tiek automobilio gale, tiek priekyje, tiek šonuose (jei jie įmontuoti).

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia rūko žibintai? (parodyti arba papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą įdėti ir pasukti raktą per dvi pozicijas (įjungti degimą, bet užvesti variklio nereikia)
2. Įjungti artimųjų šviesų žibintus (**Dėmesio!** Be įjungtų artimųjų šviesų, rūko žibintai neveikia).
3. Įjungti priekinius (jei jie yra) ir galinius rūko žibintus.
4. Išlipti iš automobilio ir vizualiai patikrinti, ar automobilio gale šviečia papildomas raudonas rūko žibintas. Taip pat, ar priekyje šviečia balti rūko žibintai, jei jie yra.

Klausimas: Kaip patikrinti, ar veikia atbulinės eigos žibintai? (parodyti arba papasakoti)

1. Atsisėsti į vairuotojo vietą.
2. Patikrinimui reikės dviejų žmonių. Vienas turi įjungti atbulinę pavarą, kitas išlipęs iš transporto priemonės pažiūrėti ar įsijungė vienas arba du baltos spalvos žibintai automobilio gale.

Svarbu! Egzamino metu galite paprašyti egzaminuotojo įjungti pavarą, bet ne patikrinti ar šviečia žibintai. Vairuotojas turi įsitikinti, kad transporto priemonė tinkama važiuoti, o juk vairuosite jūs.